

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
48/19. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2019. április 11.

A főtanácsnok indítványa a C-619/18. sz. ügyben
Bizottság kontra Lengyelország

Tanchev főtanácsnok: a Bíróságnak úgy kellene határoznia, hogy a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárát csökkentő lengyel szabályozás rendelkezései ellentétesek az uniós joggal

A vitatott intézkedések sértik a bírák elmozdíthatatlanságának elvét és a bírói függetlenség elvét

2018. április 3-án lépett hatályba a legfelsőbb bíróságról szóló új lengyel törvény (a továbbiakban: legfelsőbb bíróságról szóló törvény). E törvény értelmében a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárát 65 évre csökkentették le. Az új nyugdíjkorhatár e törvény hatálybalépésétől alkalmazandó, e bíróság azon bíráira is, akiket ezen időpontot megelőzően neveztek ki. Lehetőség van a legfelsőbb bíróság bírái által teljesített aktív bírói szolgálat 65. életéven túli meghosszabbítására, ehhez azonban be kell nyújtani egy olyan nyilatkozatot, amely kifejezésre juttatja a bírák azon szándékát, hogy továbbra is el kívánják látni a feladataikat, továbbá igazolást arról, hogy egészségi állapotuk lehetővé teszi az ítélezést, a meghosszabbítást pedig a Lengyel Köztársaság elnökének engedélyeznie kell.

Így e törvény szerint a legfelsőbb bíróságon szolgálatot teljesítő azon bírák, akik e törvény hatálybalépése előtt vagy legkésőbb 2018. július 3-án betöltötték a 65. életévüket, kötelesek voltak 2018. július 4-én nyugdíjba vonulni, kivéve ha legkésőbb 2018. május 3-án benyújtották e nyilatkozatot és ezen igazolást, valamint ha a Lengyel Köztársaság elnöke engedélyezte számukra aktív bírói szolgálatuk meghosszabbítását a legfelsőbb bíróságon.¹

A Bizottság 2018. október 2-án kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított a Bíróság előtt. A Bizottság úgy véli, hogy egyrészt a nyugdíjkorhatár csökkentésével és ennek a legfelsőbb bíróság 2018. április 3-a előtt kinevezett bíráira történő alkalmazásával, másrészt pedig a Lengyel Köztársaság elnöke számára a legfelsőbb bíróság tagjai aktív bírói szolgálatának meghosszabbítása tekintetében diszkrecionális jogkör biztosításával Lengyelország megsértette az uniós jogot.²

A Bíróság elnöke 2018. november 15-i végzésével helyt adott a Bizottság azon kérelmének, hogy a jelen ügyet gyorsított eljárásban bírálják el.

A Bíróság ítéletére várva a Bizottság ezenkívül azt kérte, hogy a Bíróság ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében kötelezze Lengyelországot³ a következő ideiglenes intézkedések megtételére: 1) függessze fel a legfelsőbb bíróság bírái nyugdíjkorhatárának csökkentésére vonatkozó nemzeti rendelkezések alkalmazását; 2) tegyen meg minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy a legfelsőbb bíróságnak a vitatott rendelkezésekkel érintett bírái ugyanazon álláshelyen folytathassák tevékenységüket, változatlan jogállással, a legfelsőbb bíróságról szóló

¹ A legfelsőbb bíróság azon bíráit, akik 2018. július 4. és 2019. április 3. között töltik be a 65. életévüket, 2019. április 3-án nyugdíjazták, kivéve, ha 2019. április 3. előtt benyújtják a szükséges nyilatkozatot és igazolást, valamint ha a Lengyel Köztársaság elnöke engedélyezi számukra aktív bírói szolgálatuk meghosszabbítását a legfelsőbb bíróságon. A legfelsőbb bíróságra 2018. április 3. előtt kinevezett azon bírák esetén, akik 2019. április 3. után töltik be a 65. életévüket, az aktív bírói szolgálatuknak a 65. életéven túli meghosszabbítása az általános előírások hatálya alá tartozik, vagyis nyilatkozat és igazolás benyújtására, valamint a Lengyel Köztársaság elnökének engedélyére van szükség.

² Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét.

³ Amelyet Magyarország támogat.

törvény hatálybalépése előtti jogosultságok és alkalmazási feltételek fenntartása mellett; 3) tartózkodjon a legfelsőbb bíróság e rendelkezésekkel érintett bírái helyére más bírának a legfelsőbb bíróságra történő kinevezésére irányuló bármely intézkedés megtételétől, valamint a legfelsőbb bíróság új első elnökének kinevezésére vagy a legfelsőbb bíróság vezetéséért felelős személynek az új első elnök kinevezéséig az első elnök helyére történő kijelölésére irányuló bármely intézkedés megtételétől; 4) legkésőbb a Bíróság végzésének közlésétől számított egy hónapon belül, majd minden hónapban tájékoztassa a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet az e végzésnek való teljes megfelelés érdekében tett vagy tenni fog.

2018. december 17-i végzésével a Bíróság a jelen ügy érdemében történő ítélethozatalig teljes mértékben helyt adott e kérelmeknek.⁴

A Bizottság a tárgyaláson hangsúlyozta, hogy annak ellenére, hogy a jelen eljárásban kifogásolt, legfelsőbb bíróságról szóló törvény rendelkezéseit a 2018. november 21-i törvény módosította, nem egyértelmű, hogy ez a törvény megszünteti-e az állítólagos uniós jogi jogsértéseket, és továbbra is mindenképpen érdek fűződik ahhoz, hogy az ügyben a bírói függetlenségnek az uniós jogrendben betöltött jelentős szerepére tekintettel döntés szülessen.

Evgeni Tanchev főtanácsnok a ma ismertetett indítványában úgy ítéli meg, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését és a Charta 47. cikkét külön kell vizsgálni. Következésképpen a Charta 47. cikkén alapuló kifogásokat mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani, tekintettel arra, hogy a Bizottság nem támasztotta alá, hogy Lengyelország uniós jogot hajtott végre, amint azt a Charta 51. cikkének (1) bekezdése megköveteli. Véleménye szerint az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésén alapuló kifogások viszont megalapozottak, és ezt a keresetet nem akadályozza az EUSZ 7. cikk (1) bekezdése szerinti mechanizmus megindítása.

A főtanácsnok megjegyzi, hogy az érintett fórum tagjainak hivatalból való elmozdításával szembeni védelem a bírói függetlenség lényegi biztosítékát alkotja. A hivatalból való elmozdítással szembeni védelem (elmozdíthatatlanság) ugyanis „a bírói függetlenség alapja és megnyilvánulása, és azt jelenti, hogy a bírakat csak a törvényben előírt indokok alapján és az ott meghatározott biztosítékok mellett lehet elbocsátani, felfüggeszteni, áthelyezni vagy nyugdíjazni”. Különösen azt kell biztosítani, hogy a bírák garantált hivatali idővel rendelkezzenek a kötelező nyugdíjkorhatár eléréséig vagy megbízási idejük lejártáig, és egyedi esetekben, kizárólag alkalmatlanság vagy a hivatalhoz nem méltó magatartás esetén lehessen őket felfüggeszteni vagy hivatalukból elmozdítani. Korai nyugdíjazásra kizárólag az érintett bíró kérésére vagy egészségügyi okokból kerülhet sor, és a kötelező nyugdíjkorhatár visszaható hatállyal nem változtatható meg.

A főtanácsnok szerint a Bizottság bizonyította, hogy a vitatott intézkedések először is jelentős hatással vannak a legfelsőbb bíróság összetételére, mivel 72 bíróból 27-et érintenek; másodsor, a legfelsőbb bíróság tagjaira vonatkozóan elfogadott egyedi jogszabálynak minősülnek; harmadszor pedig azokat nem ideiglenesnek tervezték. Mindemellett a bírák nagy számban történő, hirtelen és váratlan elmozdítása a közbizalmat illetően elkerülhetetlenül nehézségeket okoz. A főtanácsnok álláspontja szerint bár a tagállamok rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy a bírák nyugdíjkorhatárát a társadalmi és gazdasági változásokra tekintettel kiigazítsák, ezt úgy kell tenniük, hogy a bírák függetlenségét és elmozdíthatatlanságát az uniós jogi kötelezettségeiket sértő módon ne veszélyeztessék. **A főtanácsnok tehát úgy véli, hogy a vitatott intézkedések sértik a bírák elmozdíthatatlanságának elvét**, amelynek betartása elengedhetetlen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti hatékony bírói jogvédelem követelményeinek teljesítéséhez.

A főtanácsnok ezenkívül emlékeztet arra, hogy a bírói függetlenség azon követelményeinek megfelelően, amelyeket a tagállamoknak e rendelkezés értelmében be kell tartaniuk, a függetlenség fogalma többek között azt feltételezi, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja bírói feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan

⁴ Lásd a [204/18.](#) sz. sajtóközleményt.

külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja. A jelen ügyben Lengyelország elismerte, hogy nem vonható bírósági felülvizsgálat alá az, ha a köztársasági elnök nem engedélyezi a legfelsőbb bírósági bírák megbízatása nyugdíjkorhatáron túli meghosszabbítását.

A főtanácsnok megjegyzi, hogy Lengyelországnak a köztársasági elnök által a lengyel alkotmány alapján élvezett előjogokra, a bírói függetlenségnek a lengyel jogban meghatározott biztosítéki rendszerére, valamint a nemzeti igazságszolgáltatási tanács (a továbbiakban: NIT) által az álláspontja kialakítása során figyelembe vett kritériumokra vonatkozó érvei nem elégségesek ahhoz, hogy eloszlássák a vitatott intézkedésekből eredő azon benyomást, hogy a legfelsőbb bíróság objektív függetlensége nem áll fenn. A főtanácsnok tekintettel különösen a NIT szerepére megjegyzi, hogy ez utóbbi álláspontja nem kötelező erejű, és összetételétől függetlenül a NIT szerepe semmiképpen nem oszlatja el azt a benyomást, hogy a köztársasági elnököt indokolatlanul tág diszkrécionális jogkör illeti meg. Továbbá Lengyelországnak a többi tagállam jogára és az Unió Bíróságára alapított érvelése nem meggyőző. A többi tagállam rendszere ugyanis nem hasonlítható össze a lengyelországi helyzettel, mivel azok az államok más jogi, politikai és társadalmi kontextusban működnek, és semmiképpen nem befolyásolják azt, hogy Lengyelország nem teljesítette a kötelezettségeit. Az Unió Bíróságára történő hivatkozás szintén irreleváns, mivel nem e Bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárára vonatkozó szabályok módosításáról van szó, és nem is helyénvaló, mivel e Bíróság a tagállamokban a hatalmi ágak három részre való klasszikus elkülönülésétől különböző rendszerben, nemzetek feletti szinten helyezkedik el. **Végezetül a főtanácsnok megjegyzi, hogy a vitatott intézkedések sértik a bírói függetlenség követelményeit**, mivel alkalmasak arra, hogy a legfelsőbb bíróságot és bírait a megbízatásuk eredeti meghosszabbítása és megújítása során a köztársasági elnöktől származó külső beavatkozásnak és nyomásnak tegyék ki, ami sérti az említett bíróság objektív függetlenségét és befolyásolja a bírák független ítéletét és határozatait, annál is inkább, mivel az a követelmény, hogy a nyugdíjkorhatár felemelése érdekében a köztársasági elnökhöz kell fordulni, a nyugdíjkorhatár csökkentésével társul.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499.

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.